

Hemşirelik Öğrencilerinin Çocuk Sevme Durumlarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi

Determining the Factors that Influence Nursing Students' Affection for Children

Murat Bektaş, Dijle Ayar, Ilknur Bektaş, Yasemin Selekoğlu, Aslı Akdeniz Kudubeş, Sema Sal Altan
Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin hem çocuk sevme düzeylerini etkileyen faktörlerin, hem de bakımlarında kolaylaştırıcı faktörlerin belirlenerek eğitimcilerle iletmesi amacıyla planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma verilerinin toplanmasında; "Demografik Veri Toplama Formu" ve "Çocuk Sevme Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde yüzdellik, ortalama ve standart sapma, korelasyon ve çoklu regresyon analizi ile kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 22,43±1,87 yıl olup, cinsiyete göre incelendiğinde öğrencilerin %79,8'i kızdır ve %90,4'ünün kardeşi vardır. Öğrenciler daha önce çocuk bakma durumuna göre incelendiğinde %61,7'sinin daha önce çocuk bakımında yer aldığı, %95,7'sinin çocuklarla oyun oynamada istekli olduğu ve %80,8'inin ileride çocuk sağlığı kliniklerinde çalışmak istediği bulunmuştur. Çocuk sevme ile kardeş sayısı, çocuk bakma durumu, çocukla oyun oynama ve çocuk servisinde çalışmayı isteme arasında anlamlı bir ilişki belirlenmiştir.

Sonuç: Çalışmadaki değişkenler çocuk sevme durumunun sadece %52'sini açıklamaktadır. Çocuk sevme durumunu etkileyen diğer faktörlerin belirlenebilmesi için daha geniş örnekleme ve farklı eğitim modelindeki öğrencilerde örnekleme dahil edilerek çalışmanın tekrarlanması önerilir.
The Journal of Pediatric Research 2015;2(1):37-41

Anahtar Kelimeler: Çocuk, hemşirelik öğrencisi, çocuk sevme durumu

Çıkar Çatışması: Yazarlar bu makale ile ilgili olarak herhangi bir çıkar çatışması bildirmemiştir.

ABSTRACT

Aim: This research was planned with the aim of determining the factors that influence the pediatry students' level of love for children as well as the factors that make caring for them easier and thus to enlighten the educators.

Materials and Methods: While gathering the research data; "Demographic Data Collection Form" and "Barnett Liking of Children Scale" were used. The data of the research were evaluated by using percentage calculations, standard deviation, correlation and multiple regression analysis. Significance level was accepted as 0.05.

Results: Average age of the participating children was 22.43±1.87, 79.8% of them were female and 90.40% had a sibling. When the students were examined depending on their previous child care experience, it was seen that 61.7% had been involved in taking care of children, 95.7% were willing to play with children and 80.8% wanted to work in pediatric clinics in the future. A significant relation was detected between liking children and the number of siblings, taking care of children, playing games with children and being willing to work in pediatric clinics.

Conclusion: The variables in the study explain only 52% of the state of liking children. In order to be able to determine other factors that influence the state of liking children, it is advisable to repeat the study with larger samples including students from different educational backgrounds/models.
The Journal of Pediatric Research 2015;2(1):37-41

Key Words: Child, nursing student, status of liking of children

Conflicts of Interest: The authors reported no conflict of interest related to this article.

Yazışma Adresi/Address for Correspondence

Dr. Murat Bektaş, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye
Tel.: +90 532 681 47 37 E-posta: bektasmurat35@gmail.com

Geliş tarihi/Received: 01.10.2014 **Kabul tarihi/ Accepted:** 17.11.2014

Giriş

Sevgi; insanları birbirine yaklaştıran olumlu ve iyi duyguların tümü olarak tanımlanır. Sevgi açlık ve susuzluk gibi sürekli duyurulmak istenen bir duygudur (1). İnsanoğlu yaşamının her evresinde bu duyguya gereksinim duyar. Özellikle de sevgi, çocuklar için doğduğu andan itibaren en gerekli besin gibidir (2).

Çocuğun temel güven duygusunu kazanması, kişiliğinin tam ve uyumlu şekilde gelişmesi için sevgiye ihtiyaç vardır. Hastaneye yatma ise bunu sekteye uğratan önemli bir faktördür. Özellikle hastaneye yatan çocuklar bu durumu kendine verilmiş bir ceza olarak algılayıp, kendine duyulan sevginin azaldığını düşünebilir. Hastalanma ve hastaneye yatma durumlarında sağlık profesyonellerinden sevgi görmesi önemli bir ihtiyaçtır (3,4). Bu profesyonellerden biri de çocuk hemşireleridir. Çocuk hemşiresi olmaya karar vermede ilk ve en önemli adım ise çocukları sevmektir (2,3,5).

Literatürde çocuk sevme durumlarının, yaş, cinsiyet, medeni durum, kardeş sayısı, çocuk sahibi olma durumu, aile yapısı, demokratik aile tutumu, çocuk bakma durumu, çocukla oyun oynama durumu, çocuk kliniklerinde çalışmayı isteme gibi değişkenlerden etkilendiği görülmektedir (6-12). Diğer önemli bir faktör ise pediatri kliniklerinde yapılan stajlardır (7-10).

Pediatri kliniklerinde öğrenciler çocuk hasta ile çalışmalarını nedeniyle bir taraftan umut, sevgi, güven, mutluluk gibi olumlu duygular hissederken diğer taraftan kızgınlık, korku, stres, çaresizlik gibi olumsuz duygular da yaşayabilmektedir (7). Bu olumlu duygular öğrencilerin motivasyonunu ve öğrenme yeteneğini arttırırken, yaşanan olumsuz duygular öğrenme ve bakım verme istekliliğini azaltmaktadır. Öğrencilerin çocuk sevme düzeyleri ise bu olumsuz tutumları oldukça azaltmaktadır (8).

Çalışmalarda hemşirelik öğrencileri ve pediatri hemşirelerinin verdikleri bakımın çocuk sevme düzeyleri ile ilişkili olduğu, hemşirelerin çocuk sevme düzeylerinin çeşitli faktörlerden etkilendiği görülmektedir (5,7,8,11). Ancak ülkemizde hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme durumlarını inceleyen yeterli çalışmaya rastlanmamıştır. Bu alana özgü eksikliğin olması, hem öğrencilerin etkin öğrenme ortamlarını hem de çocuklara verilen bakımının kalitesini etkileyecektir. Bu çalışma ile hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme düzeylerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi, çocuklara verilen bakım kalitesinin artırılması ve eğitimcilerle sık tutması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Tanımlayıcı ve kesitsel nitelikteki bu araştırma, Hemşirelik Fakültesi 3. sınıf öğrencileri ile 2013-2014 Bahar yarı yılında yapılmıştır. Çalışmada örnekleme yöntemi kullanılmadan 3. sınıfa devam eden, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersini alan ve çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden toplamda 94 öğrenci dahil edilmiştir. Hemşirelik Fakültesi'nde Çocuk ve Hastalıkları Hemşireliği dersi bahar dönemi boyunca 48 saat teorik ve 96 saat uygulama şeklinde öğrencilere verilmektedir.

Çalışmanın verilerinin, "Demografik Veri Toplama Formu" ve Çocuk Sevme Ölçeği kullanılarak yüz yüze görüşme ile toplanmıştır.

Demografik Veri Toplama Formu

Demografik Veri Toplama Formu, çalışmaya katılacak öğrencilerin sosyo-demografik ve çocuk sevme özelliklerine ilişkin 7 sorudan oluşmaktadır. Sosyo-demografik özelliklerinden "yaş, cinsiyet, kardeş varlığı/sayısı", çocuk sevme durumlarına ilişkin "çocuk bakma durumu, çocuklarla oyun oynama durumu, çocuk kliniklerinde çalışmayı isteme vb." yer almaktadır.

Çocuk Sevme Ölçeği

Barnett Çocuk Sevme Ölçeği, Barnett ve Sinsi'ni (13) tarafından insanların çocuklara yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Yedili likert sistemine göre hazırlanan ölçekte "1=Hiç Katılmıyorum ve 7=Tamamen Katılıyorum" şeklinde puanlanmaktadır. On dört (14) maddeden oluşan ölçekte alınabilecek toplam puan 14-98 puan arasında değişiklik göstermektedir. Toplam puan ne kadar yüksek ise insanların çocukları daha fazla sevdiklerini göstermektedir. Ölçeğin 3., 6., 10. ve 13. maddeleri ters olarak puanlanmaktadır. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirliği 243 üniversite öğrencisi üzerinde Duyan ve Gelbal (9) tarafından yapılmıştır. Ölçekten alınan 14-38 puan düşük, 39-74 puan orta ve 75-98 puanı yüksek çocuk sevme puanı olarak değerlendirilmiştir. Türkçe ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,92 ve test tekrar test güvenilirlik katsayısı ise 0,85 olarak bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirlik bulgularından madde-toplam puan korelasyonu 0,44-0,78 arasındadır. Türkçe ölçekte yapılan açıklayıcı faktör analizi sonucunda 14 maddenin tamamı birinci alt boyutta yer almış ve toplamda açıklanan varyansı %51,83 olarak bulmuştur. Çocuk sevme ölçeğine ilişkin yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda model uyum göstergeleri; CFI=1,00, NFI=1,00, AGFI=,99, IFI=1,00, RMSA=,071, $\chi^2=147,64$ ve $df=67$, $p<0,05$ olarak bulunmuştur.

Çalışmanın verileri öğrencilerin Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersi almadan önce toplanmıştır. Öğrencilere çalışmanın amacını açıklayan onam formu verilerek çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden veri toplanmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından tüm öğrencilerin birlikte olduğu bir ders saatinde toplanmıştır. Ölçeğin doldurulma süresi 10-15 dakika sürmüştür.

Araştırmada tanımlayıcı verilerin değerlendirilmesinde yüzdelik hesaplamalar, ortalama ve standart sapma; cinsiyete göre puan ortalamalarının karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi, çocuk sevme durumunu etkileyen faktörlerin belirlenmesinde korelasyon ve çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 kabul edilmiştir.

Araştırmanın etik boyutu aşağıda verilen adımlar doğrultusunda sürdürülmüştür. Çocuk Sevme Ölçeği'nin Türkçe geçerlik ve güvenilirliğini yapan Prof. Dr. Veli Duyan'dan e-posta yolu ile izin alınmıştır. Çalışmanın yapılabilmesi için kurum ve etik kurul izni alınmıştır. Çalışmaya alınan öğrencilere çalışmanın amacı anlatıldıktan sonra, gönüllü olarak araştırmaya katılmayı kabul eden ve yazılı onam formu ile yazılı olarak onamları olan öğrenciler çalışmaya alınmıştır.

Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $22,43 \pm 1,87$ olup, cinsiyete göre incelendiğinde öğrencilerin %79,8'i kızdır, %90,4'ünün kardeşi vardır. Öğrenciler daha önce çocuk bakma durumuna göre incelendiğinde %61,7'sinin daha önce çocuk bakımında yer aldığı, %95,7'sinin çocuklarla oyun oynamada istekli olduğu ve %80,8'inin ileride çocuk sağlığı kliniklerinde çalışmak istediği bulunmuştur. Öğrencilerin 46,8'inin ilde yaşadığı, %88,3'ünün gelir düzeyini orta olarak belirttiği ve %1,1'inin sağlık meslek lisesi mezunu olduğu belirlenmiştir (Tablo I).

Kız öğrencilerin çocuk sevme puan ortalaması $86,5 \pm 13,3$ iken erkek öğrencilerin puan ortalaması $85,7 \pm 15,3$ olarak saptanmıştır. Öğrencilerin cinsiyete göre puan ortalamaları arasında fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=0,964$, Tablo II).

Çocuk sevme ile kardeş sayısı ($r=,305$), çocuk bakma durumu ($r=,321$), çocukla oyun oynama, 575) ve çocuk servisinde çalışmayı isteme ($r=,519$) arasında anlamlı bir ilişki belirlenmiştir (Tablo III).

Çalışma değişkenleri ile çocuk sevme arasındaki ilişkiler göz önüne alınarak tek model oluşturulmuştur. Modellerin değerlendirilmesinde hiyerarşik çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Modelde çocuk sevme ile anlamlı ilişki olan bağımsız değişkenlerden kardeş sayısı, çocuk bakma durumu, çocukla oyun oynama durumu ve çocuk servisinde çalışmayı isteme durumu yer almıştır. Bu değişkenler çocuk sevme

	n	%
Cinsiyet		
Kadın	75	79,8
Erkek	19	20,2
Kardeşi		
Var	85	90,4
Yok	9	9,6
Çocuk bakma durumu		
Bakan	58	61,7
Bakmayan	36	38,3
Yaşadığı yer		
Köy	21	22,3
İlçe	29	30,9
İl	44	46,8
Gelir durumu		
Düşük	5	5,3
Orta	83	88,3
Yüksek	6	6,4
Mezun olduğu okul		
Sağlık meslek lisesi	1	1,1
Diğer liseler	93	98,9

durumunun sadece %52,1'ini açıklamaktadır. Çocuk sevme durumunu sırasıyla en fazla çocuklarla oyun oynama durumu (0,421), çocuk servisinde çalışmayı isteme durumu (0,313), kardeş sayısı (0,254) ve çocuk bakma durumunun (0,134) etkilediği görülmektedir. Çocuk sevme puan ortalamaları arasında anlamlı ilişki olmadığı için yaş ve cinsiyet model dışı bırakılmıştır (Tablo IV).

Tartışma

Pediyatri kliniklerinde uygulama yapacak öğrencilerin çocuk sevme düzeylerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılan çalışmada; öğrencilerin cinsiyetlerine göre çocuk sevme puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadığı saptanmıştır ($p>0,01$, Tablo II). Akgün Kostak (6) ise çalışmasında kız öğrencilerin çocuk sevme düzeylerinin erkek öğrencilerin çocuk sevme düzeyine göre yüksek olduğunu belirlemiştir. Yapılan çalışmalarda katılımcıların sadece üçte biri erkeklerin pediatri kliniklerinde çalışabileceğini belirtirken, öğrencilerin yarısından fazlasının erkeklerin acil, ameliyathane ve yoğun bakım gibi alanlarda çalışabileceğini belirtmiştir (14,15). Happell (5) hemşirelik öğrencileri ile

Tablo II. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre çocuk sevme puan ortalamalarının karşılaştırılması

Cinsiyet	Çocuk sevme puanı	x ss	U	p
Kadın	86,5	13,3	652,500	0,964
Erkek	85,7	15,3		

Tablo III. Çalışma değişkenleri arasındaki ilişki

	1	2	3	4	5
1. Çocuk sevme puanı	1,000				
2. Kardeş sayısı	0,305**	1,000			
3. Çocuk bakma durumu	0,321**	0,082	1,000		
4. Çocukla oyun oynama	0,575**	0,052	0,159	1,000	
5. Çocuk servisinde çalışmayı isteme	0,519**	0,074	0,228*	0,433**	1,000

* $p<0,05$, ** $p<0,01$

Tablo IV. Çocuk sevme durumunu etkileyen faktörler

	Model B
Kardeş sayısı	0,254*
Çocuk bakma durumu	0,134
Çocukla oyun oynama durumu	0,421*
Çocuk servisinde çalışmayı isteme durumu	0,313*
R2	0,521
F	21,223
p	0,000

* $p<0,01$, DW=1,908

yaptığı çalışmada; öğrencilik döneminde çocuklarla birlikte olmayı ve bakım vermeyi seven öğrencilerin klinik hemşiresi olarak da çocuk kliniklerinde çalışmayı istedikleri, çocuklarla çalışmak isteyen öğrencilerin %85'inin çocukları sevdiği bulunmuştur. Hemşirelerin çocuk sevme durumları, çocukları daha kolay kabul etmelerini, birlikte vakit geçirirken mutlu olmalarını, onlarla iletişim kurarken daha dikkatli ve özenli davranmalarını sağlamaktadır (6).

Bu çalışmada öğrencilerin çocuk sevme puan ortalamaları ile çocuk kliniklerinde çalışmayı isteme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur (Tablo III, IV). Al-Ma'aitah ve Gharaibeh'in (2000) (16) erkek öğrencilerin çocuk hastalara verdikleri bakıma yönelik algılarının değerlendirildiği çalışmada; kız öğrencilerin daha iyi çocuk bakımı verebildiklerini, erkeklerin pediatri kliniklerinde çalışmasının uygun olmadığını düşündüklerini belirlemişlerdir. Literatürde, çocuğa bakım vermede kültürel farklılıkların önemli olduğu, kişinin kültürel özellikleri nedeniyle çocuklara verilen değer hemşirelerin çocuk sevme puan ortalamalarını olumlu yönde etkileyeceği belirtilmektedir (12). Türk kültüründe çocuk bakma sorumluluğunun kadında olması, çocuk bakmaya yönelik roller ile kadın cinsiyet rolünün özdeşleştirilmesi de erkek öğrencilerin çocuk sevme puanlarının düşük olmasına yol açmış olabileceği düşünülmektedir. Öğrencilerin bu düşüncesi erkek hemşirelerin hem çocuk kliniklerinde çalışma isteklerini hem de çocuk sevme durumlarını etkileyebileceği düşünülmektedir (17,18).

Öğrencilerin çocuk sevme puan ortalamalarının kardeş sayısından etkilendiği belirlenmiştir ($p<0,01$, Tablo III, IV). Bu çalışmanın aksine Akgün Kostak (6) çalışmada kardeşi olan öğrencilerin çocuk sevme düzeyleri kardeşi olmayanlara göre düşük bulunmuştur. Kardeş varlığı, bu çalışmada çocuk sevmeyi etkileyen önemli bir faktör olarak ortaya çıkmıştır (Tablo IV). Bunun en önemli nedeninin kardeşler arasındaki paylaşımın, aile ortamına da meydana getirdiği güçlü bağların, ağabey-aba-kardeş rollerinin olduğu düşünülmektedir (19). Ayrıca literatürde, aile tutumları (özellikle demokratik aile tutumu) ile çocuk sevme puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirtilmektedir (11).

Bu çalışmada çocuklarla oyun oynamayı sevmenin çocuk sevmeyi anlamlı şekilde etkilediği görülmektedir ($p<0,01$, Tablo IV). Oyun; duyguların paylaşımını arttıran, sosyal iletişimi ve profesyonel bağları güçlendiren bir araç olması nedeniyle, oyun oynamayı sevmenin öğrencilerin çocuk sevme puanını arttırabileceği düşünülmüştür. Literatürde bu değişkene yönelik bir çalışmaya rastlanılmadığından sonuçlar literatürle tartışılmamıştır. Ayrıca literatürde, hemşirelik öğrencilerinin çocuk hastalarının bakımında terapötik oyunu kullanmalarının çocuk sevme puanlarını arttırdığı ve bu öğrencilerin mezun olduktan sonra çocuk kliniklerinde çalışmayı istedikleri saptanmıştır (6). Hem teorik derste hem de uygulama öncesi, terapötik oyun oynamanın çocukla olan iletişimde yardımcı olacağı, çocuk bakımında kolaylaştırıcı faktör olduğu, oyunun çocuğun gelişimi ve sağlığı açısından olumlu katkılarının olacağı öğrencilerle

paylaşılmalıdır. Ayrıca hastanede yatan tüm hasta çocuklar için "oyun gereksiniminde yetersizlik tanısı" ele alınmalı ve bu bağlamda tüm hasta çocuklara verilen hemşirelik bakımında bu hemşirelik tanısını göz ardı etmemeleri gerektiği vurgulanmalıdır (20).

Sonuç olarak kardeş sayısının, çocuk bakma durumunun, çocuklarla oyun oynama durumunun ve çocuk servisinde çalışmayı isteme durumunun çocuk sevme puanını etkilediği belirlenmiştir. Bu değişkenler çocuk sevme durumunun sadece %52'sini açıklamaktadır. Çocuk sevme durumunu etkileyen diğer faktörlerin belirlenebilmesi için daha geniş örnekleme ve farklı eğitim modelindeki öğrencilerde örnekleme dahil edilerek çalışmanın tekrarlanması önerilir (12). Bununla birlikte çalışma alanlarında, çocuk hemşirelerinin çocuklara yönelik duygularında nasıl değişimler olduğunun ve değişimi hangi faktörlerin etkilediğinin düzenli olarak değerlendirilmesi önerilir. Özellikle lisans/yüksek lisans müfredatına ve hizmet içi eğitim programlarına çocuk sevme, oyun ve terapötik oyun hakkında konulara yer verilmesi önerilir.

Kaynaklar

1. Yörükoğlu A. Çocuk Ruh Sağlığı. İstanbul, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1989.
2. Ekşi A. Ben Hasta Değilim. Çocuk Sağlığı ve Hastalıklarına Biyopsikososyal Yaklaşım. Ankara, Nobel Tıp Kitabevi, 1999, 508-522
3. Hockenberry MJ, Wilson D. Wong's Nursing Care of Infants and Children. Ninth Edition, America, Elsevier Mosby Company, 2011, 10-15.
4. MEGEP (Meslekî Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi) Eğlence Hizmetleri. Çocukların İhtiyaçlarını Karşılama. Ankara, 2006, 14-19.
5. Happell BM. "Love is all you need"? Student nurses' interest in working with children. J Soc Pediatr Nurs 2000; 5: 167-73.
6. Kostak MA. Hemşirelik ve ebek öğrencilerinin çocuk sevme durumları, çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersinin çocuk sevme durumlarına etkisi ve etkileyen faktörler. Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi 2013; 2: 50-6.
7. Chen CW, Su TJ, Liu YY, Feng RF Subjective Experiences Of Student Nurses In A Pediatric Practicum. Fu-Jen Journal of Medicine 2009; 7: 171-80.
8. Altay N, Törüner EK. Öğrenci Hemşirelerin Klinik Stres Yaşama ve Çocuk Sevme Durumlarının Belirlenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi 2014; 7: 166-70.
9. Duyan V, Gelbal S. Barnett Çocuk Sevme Ölçeği'ni Türkçeye uyarlama çalışması. Eğitim ve Bilim 2008; 33: 40-8.
10. Oermann MH, Lukomski AP Experiences of Students In Pediatric Nursing Clinical Courses. Journal of Society of Pediatric Nursing 2011; 6: 65-72.
11. Tural E, Rizalar S, Güdek E, Oğuzhan H. Çocuk ve erişkin kliniklerinde çalışan hemşirelerin çocuk sevme ve çocuk yetiştirme tutumlarının incelenmesi. IV. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongre Özet Kitabı, Samsun, 24-26 Haziran 2010.
12. Erdem Y, Duyan V. A determination of the factors that affect the level of pediatric nurses' liking of children. J Med Sci 2011; 41 : 295-305.
13. Barnett MA, Sinisi CS. The initial validation of a liking of children scale. Journal of Personality Assessment 1990; 55: 161-7.

14. Kocaer Ü, Öztop T, Usta N, Gökçek D, Bahçecik N, Öztürk H, Paslı E. Hemşirelik Mesleğinde Erkek Üyelerin Yeri. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2004; 7: 23-9.
15. Ozdemir A, Akansel N, Tunk G. Gender and Career: Female and Male Nursing Students' Perceptions of Male Nursing Role in Turkey. Health Science Journal 2008; 2: 153-61.
16. Al-Ma'aitah RM, Gharaibeh MM. Perception of Jordanian Male Nursing Students About Caring for Children in the Pediatric Units After Graduation. Journal of Pediatric Nursing 2000; 15: 198-203.
17. Kaya N, Turan N, Öztürk A. Türkiye'de erkek hemşire imgesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi 2011; 8:16-30.
18. Turan Ö, Öztürk A, Kaya N, Aştı T. Toplumsal Cinsiyet ve Hemşirelik. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi 2011; 4: 166-73.
19. Dunn J. Sisters and brothers (the developing child). Cambridge, MA: Harvard University Press, 1985.
20. Kargı E, Akın Y. Hastanede Yatan Çocukların Oyun ve Oyuncak Gereksinimi. İçinde Ahioğlu N, Güney N. (Ed). Popüler Kültür ve Çocuk. Ankara: Mattek Matbaacılık Basımevi 2007; 209-19.